№ 68. Sroda 23. Marca 1864. Rok wydania 54.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Gmina Strzeliska stare w obwodzie brzeżańskim, która dotąd należała do szkoły w Strzeliskach nowych; obowiązała się po wieczne czasy dla założenia własnej szkoły parafialnej u siebie, wystawić budynek szkolny wraz z pomieszkaniem nauczyciela i utrzymywać zawsze w dobrym stanie, sprawiać sprzęty szkolne, czuwać nad czystością szkoły, dostarczać na opał szkoły rocznie 24 fur drzewa a nakoniec płacić każdoczesnemu nauczycielowi rocznie 94 zł. w. a., z których 5 zł. w. a. ma być używanych na sprawiawianie premiów szkolnych i odstąpić mu do użytku ogród pod Nr. top. 60/65 objętości 1025 sążni kwadratowych. Oprócz tego obowiązała się gmina żydowska w Strzeliskach nowych dodawać do płacy tamtejszego nauczyciela zacząwszy od 1. września 1862 rocznie 40 zł. w. a.

Okazaną temi ofiarami gorliwość o podniesieniu nauki szkolnej u ludu podaje c. k. namiestnictwo galicyjskie z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

(Z urzędowej części w „Krakauer Zeitung.“)

Według rozporządzenia J. E. pana ministra stanu z 22go lutego 1864 L. 1142 M. S. I. Jego c. k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z 17. z. m. raczył najmiłościwiej dozwolić na rozpisanie dodatku do podatków narzecz *zach. galicyjskiego i krakowskiego funduszu indemnizaryjnego* a mianowicie na czas od 1. listopada 1863 do końca grudnia 1864 w kwocie pięćdziesiąt jeden (51%) prc. podatków stałych, z zastrzeżeniem uregulowania w swoim czasie w drodze konstytucyjnej.

Co podaje się do powszechnej wiadomości z tą uwagą, że ogłoszenie dodatku do podatków na peryod powyższy, na *właściwe cele krajowe i fundusz krajowy* dla całego kraju koronnego, będzie dokonane przez c. k. namiestnictwo we Lwowie.

Z c. k. komisyi namiestniczej.

Kraków, 10. marca 1864.

August Merkl, m. p.
c. k. radzca dworu.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

C. k. dyrekcya długów państwa podaje do wiadomości powszechnej, że na mocy najwyższych patentów z 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 odbędzie się dnia 1. kwietnia r. b. w przeznaczonym do losowania lokalu bankowego w Wiedniu 392 i 393 losowanie dawniejszego długu państwa, a oraz potem nastąpi ciągnienie wygrywających numerów obligacyi pożyczki loteryjnej z roku 1854.

Część nieurzędowa.

Lwów, 23. marca.

Z teatru wojny w Jutlandyi przynosi *Wiener Abendpost* następujące wiadomości telegraficzne nadesłane od komendy 6go korpusu armii: Kongstedt, 20. marca. Dziś rozpoczęło się bombardowanie Frydercyi i trwało cały dzień ze skutkiem. Miasto paliło się w kilku miejscach. Wszystkie obecne paropływy i okręta żaglowe zabierały wynoszącą się spiesznie ludność. Ogień przeciw naszym bateryom był bardzo słaby. — Prócz tego nadszedł z Goldyngi w drodze telegraficznej następujący raport z 20. b. m. do Wiednia: Bombardowanie Frydercyi zostało rozpoczęte dziś z rana o godzinie $1/2$6 i nieustaje; kilkakrotnie paliło się w mieście. Skutek dział nieprzyjacielskich nieznaczny. Od czasu do czasu zdarzają się utarczki tyralierskie z wysuniętemi naprzód oddziałami. Nasza dotychczasowa strata wynosi 11 ludzi z pułku piechoty księcia Holsztyńskiego i 6 ludzi z 11go batalionu strzelców.

Także wiadomości telegraficzne ze strony duńskiej donoszą o rozpoczęciu bombardowania, a to nietylko Frydercyi ale także okopów dyppelskich. Mianowicie otrzymano w Londynie telegram z Kopenhagi z 20. b. m. z doniesieniem, że dnia tego o godzinie $5^1/_2$ z rana rozpoczęło się z kilku stron bombardowanie Frydercyi, a o 11. przed południem zaczęto nanowo bombardować frontową pozycyę szańców dyppelskich.

Co do rokowań dyplomatycznych w sprawie konferencyi powiada *Gazeta berlińgska*, że wiadomość podana w *Daily News*, iż Dania przyjmuje konferencyę na podstawie konwencyi z lat 1851 i 1852 bez zawieszenia broni, jest w ogóle prawdziwa. To samo potwierdza także *Morning Post* z 21. b. m. donosząc, że Dania odmawia zawieszenia broni i żąda, ażeby podstawą konferencyi była pierwotna oddzielność Szleswiku od Holsztynu i dawniejsza unia Szleswiku z Danią, zatem stypulacye z lat 1851 i 1852.

Niedawno donosił telegram z Monachowa, jakoby Jego Mość Król bawarski przyjmował pana *Stockhausen*, prywatnego reprezentanta księcia Fryderyka Augustenburgskiego z taką samą ceremonią, jak reprezentanta urzędowego. Teraz dowiaduje się *Wiener Abendpost* z wiarogodnego źródła, że p. Stockhausen przyjmowany był nie jako reprezentant księcia Augustenburgskiego, lecz w charakterze posła księcia Waldeck.

Od granicy polskiej donoszą do *Jen. kor.*, że wieść o mającem nastąpić wkroczeniu do polskich prowincyi nowego korpusu rosyjskiego w sile 60 do 80.000 ludzi, ponowiła się w najnowszym czasie z tym dodatkiem, iż większa część tego korpusu przeznaczona jest do ustawienia wzdłuż granicy galicyjskiej dla skuteczniejszego jej strzeżenia.

Od kilku dni szerzyła się pogłoska po dziennikach *francuzkich*, jakoby odkryty został spisek uknowany na życie Cesarza Napoleona. Teraz oświadcza *Monitor* z 21. b. m., że pogłoska ta jest całe bezzasadna.

W Turynie przyjęty został projekt ustawy względem zrównania podatku gruntowego 194 głosami przeciw 123.

Monarchia Austryacka.

Lwów, 22. marca. Do jakiego stopnia już posunięte były usiłowania fakcyi rewolucyjnej dążące do zupełnego podkopania prawnego porządku w naszym kraju, dowodem tego liczne dokumenta świadczące o kompletnej tajnej organizacyi rewolucyjnej, której sieć coraz bardziej się rozszerzając, omal całą Galicyę nieogarnęła. Dziś już wiadomo powszechnie o tajnej organizacyi powiatów, miast i obwodów, z przynależnymi „naczelnikami“, o tajnej organizacyi poczt, „policyi narodowej“ i trybunałów rewolucyjnych w Galicyi pod zwierzchnictwem „wydziału rządu narodowego na zabór austryacki.“ Wiemy że istniały w wielu miejscach naszego kraju biura werbownicze i rozmaite komendy wojskowe rewolucyjne, które werbowaną wszelkiemi sposobami młodzież przysposabiały do powstania i t. p. Brakowało tylko jeszcze organizacyi do poboru podatku rewolucyjnego, a raczej do systematycznego wyzyskiwania ubogiego kraju naszego. — Owoż partya rewolucyjna, — nie poprzestając na różnorodnych składkach pod rozmaitemi pretekstami w początkach rzekomo tylko na rzecz rannych po kraju zbieranych, ani na takzwanych „dobrowolnych ofiarach“, wymuszanych później już pod naciskiem wzmagającego się teroryzmu przez ajentów usłużnych do tej dla niektórych zyskownej posługi, — postarała się w ostatnich czasach o to, by tę lukę zapełnić i w wyzyskiwanie kraju pewien system wprowadzić. Pomnożyło się więc prawodawstwo rewolucyjne mające na celu ściślej uorganizować anarchię w naszem kraju, przybyły nowe „ustawy“, sięgające prosto do kieszeni dobroduszych mieszkańców, niezważając już na przysłowie, że gdzie o pieniądze idzie, tam dobroduszność ustaje.

Mamy przed sobą drukowany jegzemplarz *„Prawa podatkowego“* i *„Instrukcyi do wyrobienia fasyi podatkowych.“* Obadwa te ciekawe dokumenta noszą datę dnia 26. stycznia 1864, i podpis: „na posiedzeniu Wydziału rządu narodowego w Galicyi“, a opatrzone są pieczęcią z napisem: „Rząd narodowy. Komisarz pełnomocny w Galicyi.“

„Prawo podatkowe“ jest krótkie ale — *węzłowate*. Składa się tylko z dziewięciu artykułów. Według tego prawa każdy mieszkaniec „w granicach Polski“ obowiązany jest do opłaty pewnej niniejszem „prawem“ ustalonej, i od tego obowiązku nikt się usunąć nie może, nie udowodniwszy absolutnej niemożności płacenia. *Przy nieruchomościach tak wiejskich jak miejskich*, *roczny dochód*

wedle wartości tych nieruchomości przyjmując stopę dochodową 5 od 100 (!) obliczony będzie. „Obowiązani do opłaty podatku narodowego“ podzieleni są w tem „prawie“ na trzy kategorye: właścicieli nieruchomych majątków, kapitalistów i procederzystów (sic). Kto jednak należy do kilku kategoryi, lub w jednej z oddzielnych źródeł czerpie dochody, musi płacić oddzielny podatek od „każdego gatunku dochodów“ (!). „Podatek narodowy“ wynosić będzie 10 od sta rocznego czystego dochodu bez względu na kategorye (!). Wyjątkowo stanowi „prawo“ przy dochodach niżej 2000 zł. pewne zniżenie i tak do 200 zł. dochodu każe płacić 4 zł., do 300 — 8 zł., do 400 — 12 zł., do 500 — 16 zł., do 600 — 20 zł., do 700 — 24 zł., do 800 — 32 zl., do 900 — 48 zł., do 1000 — 60 zł., do 1100 — 72 zł., do 1200 — 84 zł., do 1300 — 96 zł., do 1400 — 108 zł., do 1500 — 120 zł., do 1600 — 136 zł., do 1700 — 152 zł., do 1800 — 168 zł., do 1900 — 184 zł., do 2000 — 200 zł. Do ciekawej tej skali zaiste zbyteczne są wszelkie uwagi. Wnosić z niej tylko można, że oględny „prawodawca“ pewny być musiał, iż tego podatku długi czas wybierać nie będzie, bo albo krótko tylko potrwa „władza wykonawcza“, albo „kontrybuenci“ wkrótce zostaną żebrakami. Dalej powiedziano, że podatki te (zapewne dla ulżenia kontrybuentom) mają być płacone *z góry w ratach kwartalnych*, i „prawo“ to „obowiązuje“ od dnia 1. stycznia 1864, z tem jednak „zastrzeżeniem“, że każdy obywatel do zapłaty *„dotychczasowych należytości podatkowych jako restancyonaryusz obowiązanym zostaje.“* (Od którego czasu te restancye liczyć się mają, o tem „prawo“ nie wspomina, zostawiając zapewne decyzyę w tym względzie „poborcom“, albo może, coby było bardzo łaskawie, samym „restancyonaryuszom“). W końcu stanowi „prawo podatkowe“, że kto „z jakichkolwiek bądź przyczyn“ podatku nie zapłaci, a opieszałość swoją dostatecznie (?) nie uniewinni, podpada po dwukrotnem napomnieniu „sądowi obywatelskiemu.“ (O trybunałach rewolucyjnych, zwanych „sądami obywatelskiemi“ jużeśmy donosili. Karzą one wywołaniem z kraju i pozbawienem „praw obywatelskich.“!)

Uzupełnienie „prawa podatkowego“ jest „Instrukcya do wyrobienia fasyi podatkowych.“ Jestto dłuższy i wielce skomplikowany elaborat, obejmujący normy oznaczenia rocznego czystego dochodu pojedynczych mieszkańców kraju, na podstawie którego wymierzony być ma „podatek narodowy.“ Do tego ustanawia „instrukcya“ dwie instancye szacunkowe, które oraz osądzają kiedy i kto ma być uwolniony od „podatku.“ Wykazana jest cała organizacya tych władz. Władze pierwszej instancyi rozdzielone są, częścią na powiaty z wykluczeniem miast i miasteczek pod „naczelnikiem powiatu,“ częścią na miasta lub miasteczka „z ustalonymi naczelnikami,“ częścią na miasta i miasteczka niemające „naczelników.“ Władze drugiej instancyi czyli „obwodowe“ złożone być mają „z obwodowego“ jako przewodniczącego, „z referenta finansowego“ i z dwóch przez nich powołanych członków. Zakres działania „władz pierwszej instancyi“ jest dość obszerny. Mają one spisywać „kontrybuentów,“ odbierać od nich deklaracye obowiązącą do płacenia „podatku,“ i żądać od nich fasyi rocznego dochodu w przeciągu dni dziesięciu, przedłożone fasye sprawdzać i rektyfikować, zaś po upływie terminu „sporządzać z urzędu“ fasye imieniem tych co dobrowolnie takowych nie złożyli, w reszcie oznaczyć ilość płacić się mającego całorocznego podatku, i wykazywać najmniej co miesiąc „naczelnikowi obwodu“ czynności swoje i ich postęp, w osobnym przeglądzie fasyjnym według załączonego formularza. Następuje klucz w cyfrach i literach do oznaczenia miejscowości, i osób, gdyż „władze szacunkowe“ unikać mają „wszelkiego zapisu nazwisk miejsc jako też i osób.“

Przy oznaczeniu „podstawy podatkowej“ odróżnia „instrukcya“ właścicieli nieruchomych majątków, tak wiejskich jak miejskich, od wszystkich innych „opodatkowanych.“ Co do pierwszych stanowi między innemi że, „zważywszy iż niektóre pozycye stanu biernego „tylko wskutek zaniedbanej lub też traktującej się extabulacyi, albo „na podstawie stosunku cwikcyjnego nieruchomości obciążają; zważywszy, *iż niektóre przez właścicieli wykazane długi właściwie do obrotu gospodarskiego należą;* pozostawia się władzom „szacunkowym wolność osądzenia, czy i w jakiej kwocie po„dane przez właściciela długi przy oszacowaniu uwzględnione być „winny.“ (!)

Od orzeczeń „władzy szacunkowej pierwszej instancyi“ wolno odwołać się do „władzy drugiej instancyi, czyli obwodowej“ a to w prekluzyjnym terminie dziesięciu dni. „Władze drugiej instancyi“ występują jedynie jako sądy apelacyjne. „Od orzeczenia tej władzy nie ma odwołania“. (!)

Podaliśmy w głównych zarysach organizacyę „finansowych władz rewolucyjnych“ w naszym kraju, ażeby ponownie wykazać, jakiemi klęskami nie do obliczenia kraj ten w ostatnich czasach był zagrożony, a mianowicie jak nieuniknioną materyalną ruiną ogółu mieszkańców i zniszczeniem majątków obywatelskich zagrażało zamierzone wprowadzenie w życie „prawa podatkowego“ i rzeczonej „instrukcyi“, narzucającej na mieszkańców podatek niesłychanej wysokości, którego pobór naturalnie nie mógłby podlegać żadnej kontroli.

Wykaz darów

złożonych w redakcyi dla wojsk c. k. 6go korpusu armii w Szleswik Holsztynie.

P. Schulem Samueli właściciel dóbr Popiela i kupiec lwowski, dla rannych z pułku Martini . . . 10 zł. — c.

P. Meier Minz przełoż. gminy izraelickiej . . 3 zł. — c.

C. k. urząd powiatowy w Dukli od urzędników i osób prywatnych . . . . 7 „ 15 „

Wny Rajmund Dornbach radz. wyż. sąd. kraj. powtórnie 8 ℔ szarpi.

Wny. Ernest Ostermann c. k. major pens. . . 5 „ — „

Urzędnicy ur. podat. w Kamionce . . . . . . 7 „ 40 „

Urzędnicy urz. podat. w Łopatynie . . . . . 3 „ 70 „

Urzędnicy prywatni młynu parowego w Kamionce a mianowicie PP. J. Kubicki buchhalter 3 zł. Scholz koresp. 1 zł., A. Komikier kasyer 2 zł., E. Neumann dyrektor 2 zł. razem . . . . 8 „ — „

Urząd gminny miasta Przemyśla (z kasy miejskiej 60 zł. ze składek 31 zł. 20 c.) . . . . . . 91 „ 20 „

Urzędnicy urz. podat. w Manasterzyskach . . 12 „ — „

Urzędnicy władzy obw. i inspektoratu podatkowego w Kołomyi dla rannych z pułku Martini . . 19 „ 50 „

C. k. urząd pow. w Grzymałowie od gmin, urzędn. i osób pryw. na tenże cel . . . . 65 „ 20 „

Wny Kazimierz Jędrzejowicz właściciel dóbr Czapla na tenże cel . . . . 6 „ — „

Gremium nauczycieli wyż. gymnazyum w Drohobyczy . . . . 15 „ 50 „

Młodzież szkolna z tegoż gymnazyum . . . . 31 „ 50 „

C. k. urzędnicy finansowi w Kołomyi, dla rannych z 6go korpusu armii i dla rodzin po poległych . 74 „ 10 „

Razem . . 359 „ 25 „

Do tego z wykazu poprzedniego . . . . . . 5564 „ 64 „ tudzież 2 obligacye indemnizacyjne po 50 zł., 1 dukat w złocie, 1 pruski talar sr., 2 talary związ., 4 zł. w srebrze i 3 dawne cwancygiery.

Ogółem . . . 5923 zł. 89 c. i 2 oblig. indemn. po 50 zł. 1 duk. w zł., 1 pr. tal. w sr., 2 tal., 12 zł. w sr. i 3 cw. dawn.

Wieden, 21. marca. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.) Najjaś. Pan.* był wczoraj przed południem z Jej Mością *Cesarzową*, tudzież z Arcyksiążętami i Arcyksiężniczkami na nabożeństwie w parafialnym kościele burgu, a w południe odbierał raporta kilku ministrów. Wieczorem o godzinie 6. była u Ich MM. Cesarstwa uczta galowa, na której był obecnym także Arcyksiążę *Ferdynand Maxymilian* z małżonką. Jak już wspominaliśmy, przybyli rzeczeni Arcyksięstwo przedwczoraj wieczorem z Pragi, gdzie byli z pożegnaniem u Cesarza *Ferdynanda* i owdowiałej *Królowej saskiej*, która umyślnie dla tego przybyła do Pragi. Za przybyciem do Wiednia przyjmował Arcyksięcia w dworcu kolei minister marynarki, a zaraz potem był Arcyksiążę z małżonką z wizytą u Ich Mości Cesarstwa. Arcyksiążęta, ministrowie i radcy stanu składali przyszłemu Cesarzowi mexykańskiemu swoje uszanowanie; a dziś przyjmować będzie Arcyksiążę także ciało dyplomatyczne. Dzień odjazdu Arcyksięcia do Miramare a ztamtąd do Mexyku nie jest jeszcze dokładnie oznaczony, zdaje się jednak, że Arcyksięstwo pozostaną przez święta wielkanocne w Wiedniu. — Arcyksiążę *Józef* przybył 18. b. m. z Wenecyi parpopływem Lloyda do Tryestu.

Minister *Lasser* powrócił z Salcburga do Wiednia.

Anglia.

Londyn, 18. marca. *(Posiedzenie parlamentu.)* Na dzisiejszem posiedzeniu izby wyższej Earl Russell prosił lorda Ellenborough o odroczenie wniosku względem Danii. Rząd ma powody spodziewania się, iż Dania przyjmie konferencyę i że zawieszenie broni przyjdzie do skutku. Gdy jednak rzecz ta nie jest jeszcze zupełnie pewna, przeto dyskusya nie byłaby pożądana.

W izbie niższej lord Palmerston oświadczył na zapytanie P. Osborne względem zwołania stanów holsztyńskich, iż Księstwa są teraz wojskowo zajęte, władza Króla jako książęcia panującego jest zawieszona, nikt przeto nie ma prawa zwołania stanów. Z reszta lord Palmerston, na zapytanie lorda Elcho odmówił dalszej odpowiedzi pod względem atrybucyi stanów holsztyńskich. Pan Stanley, którego w procesie o zamach na życie Cesarza obwiniano o tajne wspieranie zamachu, chciał zrzec się miejsca swego w parlamencie. Lord Palmerston na zapytanie lorda Elcho oświadczył, iż nie kroku tego odradzał.

Francya.

Paryż, 19. marca. *(Audyencya pożegnalna księcia Sasko-Koburgskiego. — Statystyka kryminalna z roku 1862. — Różne wiadomości.) Monitor* dzisiejszy donosi, iż Cesarz i Cesarzowa przyjmowali wczoraj w pałacu Tuilleryi Jego Wysokość księcia Sasko-Koburskiego w audyencyi pożegnalnej.

Minister sprawiedliwości złożył Cesarzowi statystykę kryminalną z roku 1862. W tym roku było 176.456 obwinionych, (mniej o 3953 niżeli w roku 1861). Za niewinnych uznano 15.026; na karę pieniężną skazano 68.550, na więzienie niżej jednego roku 79.400, a 10.044 na więzienie dłuższe niż jednoroczne.

Wyrokiem sądu policyi poprawczej w Paryżu zakazane zostały polityczne korespondencye poligrafowane, które się w ostatnich czasach pojawiać zaczęły. Sąd położył je na równi z dziennikami, i orzekł, iż tak jak dzienniki potrzebują koncesyi i ulegają

stemplowi i obowiązkowi złożenia kaucyi. Dawniej już na tej samej zasadzie korespondencye litografowane zakazane zostały.

(Polityka w sprawie duńskiej.) Ministeryum angielskie i cesarz Francuzów różnili się zawsze w pojmowaniu kwestyi duńsko-niemieckiej. Na czem polegała ta różnica pouczają nas dwie depesze, z 19. stycznia b. r. od lorda Cowlej do Earla Russell, i z 30. stycznia od Earla Russell do Lorda Cowley.

Prezydent ministeryum angielskiego usiłował skłonić Francyę, aby Danii udzieliła pomoc czynną, gdy obadwa mocarstwa główne wyprawią wojsko do Szleswiku. Lord Cowley zapytywał więc w Paryżu, czy rząd cesarski jest gotów porozumieć się z innemi mocarstwami względem „wspólnego działania“, celem utrzymania integralności Danii i postanowienie traktatu londyńskiego.

Pan Drouyn de Lhuys odpowiedział: Cóż należy rozumieć przez „wspólne działanie“? Jeżeli ma to być akcya dyplomatyczna, tedy już była przeprowadzona, i okazała się nieużyteczną. Jeżeli ma znaczyć prowadzenie wojny, to wprawdzie szanujemy traktaty ale częstokroć lepiej jest zmienić je niż prowadzić wojnę jak to stało się w Belgii i we Włoszech.

Lord Cowley dał na to odpowiedź z której widać, że rząd angielski zamyka oczy aby nic nie widzieć. Przeciwnie, zaprotestował, że uczucia, które ożywiały Belgów i Włochów są jednozgodne z uczuciami Szleswik-Holsztyńczyków. Rewolucya Belgów, była dziełem ludu; usiłowania Włochów są demonstracyami ludu; ale poruszenia w księstwach, jak słusznie sądzić można, były rezultatem obcej interwencyi. Przeważna większość ludności nie żąda oddzielenia od Danii. Rząd angielski chce wprawdzie interweniować dyplomatycznie, ale jeżeli związek, a w imieniu tegoż Prusy i Austrya na własną odpowiedzialność zdecydują się przystąpić do wojny, jeżeli Dania nie zezwoli na warunki, których przyjęcie nie jest w mocy Króla, może być zaiste życzeniem innych mocarsw utrzymać Prusy i Austryę w granicach wspólnego działania z głównemi mocarstwami.

W odpowiedzi danej lordowi Cowley oświadcza prezydent ministeryum angielskiego, że według doniesienia rządu francuskiego cesarz szanuje traktat londyński, ale względnie narodowe uczucia Niemców, i tu nie można zaprzeczyć, że Niemcy życzą sobie wejść w ściślejsze związki z braćmi swoimi w księstwach. Nie chce wojny z Niemcami. Położenie Anglii jest dogodne, może blokować, jej terytoryum nie graniczy z niemieckiem. Wojna z Niemcami byłaby wielce niebezpieczną i ryzykowną. Bez tego cesarz jest zawsze podejrzywany, a w razie wojny nad Renem pewnie nie oszczędzonoby podejrzeń. Usuwa się więc od działania i wtedy dopiero uznałby za stosowne chwycić się pewnych środków w interesie Francyi i Europy, gdyby równowaga głównych mocarstw miała być w istocie zagrożona.

Journal des Debats nalega na Danię aby przyjęła zawieszenie broni, i robi uwagę: Cóż znaczy więcej lub mniej kilka pak bawełny i cukru i kilka tułowów okrętowych tam gdzie chodzi o pokój świata? Czyż zresztą pewna, że Dania zabrała okręta niemieckie z takiem samem prawem jak pruskie i austryackie? I czyż nawet na pruskie i austryackie okręta nie za wcześnie położyła embargo? Czyż przestrzegała wszystkich formalności, które w podobnych wypadkach u wszystkich ucywilizowanych ludów są w zwyczaju, będącym poniekąd prawem wojennem chrześciańskiej Europy? Te wątpliwości, a wątpliwości są przecież dozwolone, powinny skłonić Danię do przyjęcia jednego z żądań austryacko-pruskich, które jest za trudne.

Courrier des Nantes skazany został przez trybunał drugiej instancyi w Rennes na karę pieniężną w sumie 50 fr. za umieszczenie niedokładnego sprawozdania z posiedzeń senatu. Trybunał pierwszej instancyi w Nantes, skazał ten dziennik tylko na 25 franków.

(Doniesienia z Mexyku.) Według najświeższych doniesień z Mexyku, na flocie francuzkiej wybuchł tyfus. Armia francuzka w Mexyku wynosi teraz 40.000 ludzi, mexykańska zaś tylko 20.000. Ponieważ w Tierras Calćentes, nie zdrowej krainie leżącej na zachód Verakruzy ciągle jeszcze wydarzają sią rozboje, ma być tamże zrobiona ekspedycya, która obecnie przygotowuje się z pośpiechem, ponieważ zwykle w kwietniu powstaje tam żółta febra. Arcyksięciu Ferdynandowi Maxymilianowi przedłożono między innemi w Paryżu statut bankowy, według którego towarzystwo najznakomitszych bankierów paryskich podejmuje się uorganizować bank w Mexyku. Arcyksiążę jednak nie pochwalał tych statutów, ponieważ uznał je jako szkodliwe interesom państwa.

Co do obsadzenia najważniejszych posad dyplomatycznych nowego rządu cesarskiego postanowiono dotychczas jak donosi *K. Z.* co następuje: Pan Hidalge, który jest w pewnym stopniu spowinowacony z Cesarzową Eugienią, i dawniej należał do legacyi mexykańskiej w Paryżu, będzie posłem w Paryżu. Pan Arrangoiz były minister finansów w Mexyku, i poseł w Washingtonie, jest przeznaczony na posła do Londynu. Guttierez de Estrada, któremu była przyobiecana ważna posada posła familijnego w Wiedniu, nie przyjmuje tej posady z powodu słabości zdrowia, i ma udać się do Rzymu. Miejsce dla niego przeznaczone obejmie prawdopodobnie Pan Aquilar były minister stanu w Mexyku, który powiezie Papieżowi zawiadomienie o wstąpieniu na tron Cesarza Maxymiliana I.

Niemcy.

Mnichów. *(Nowiny dworu bawarskiego.)* We środę wieczorem o godzinie 9tej nadszedł z Marsylii telegram z doniesieniem, że Król Ludwik (ojciec zmarłego Króla) dowiedział się już o zgonie Króla Maxymiliana. Telegram ten opiewa: „Król Ludwik, głęboko wzruszony uczuwa wraz z Królową i wszystkimi członkami królewskiego domu tę tak ciężką dla nich i dla ojczyzny stratę.“

Baier. Ztg. donosi: „Jego Mość Król Ludwik II. jest tak boleśnie dotknięty wielce zasmucającym zgonem swego królewskiego rodzica, że z trudnością przychodziłoby Jego Król. Mości przyjmować zwykłe przy wstąpieniu na tron powszechne hołdy, i rozporządził przeto, ażeby je zaniechano.“

(Stan zdrowia Króla wirtemberskiego.) Podług buletynu, z 18. b. m. miał Jego Mość Król przy ciągłem wielkiem osłabieniu mniejszą duszność i spał też lepiej.

Dania.

(Wypadki wojenne i sprawa konferencyi.) Walka pod Dyppel przybiera groźniejszy charakter niż dotąd. Prusacy rozpoczeli oblężenie po formie, ale przy małej rozległości teatru wojny muszą oblegający zbliżyć się wkrótce do obleżonych tak dalece, że niezadługo już może przyjść do szturmu. Oprócz baterji pod Gammelmackiem na południowej stronie Weiningbundu zbudowali Prusacy jeszcze inną z frontu na Büffelkoppel. i ta to baterya zapewne zmusiła Duńczyków do wycieczki. Prusacy odparli wycieczkę i wraz z Duńczykami weszli do wsi Wester- i Osterdyppel. Obie te wsie składają się z rozprószonych zagród i leżą na pochyłości wiodącej do bastyonów N. 5., 6. i 8. Trzymać się tu jest prawie niepodobieństwem w tej chwili, i Prusacy opuszczą zapewne znowu te punkta. Skombinowany atak artyleryi z Gammelmacku i Büffelkoppel pociągnie za sobą — jak zdaje — w krótce formalny szturm na szańce.

Z Flensburga donoszą pod dniem 16. b. m.: Już od wczoraj z rana rozpoczęło się, jak donoszą dziennikowi *Hamb. B. H.*, bombardowanie szańców dyppelskich. Duńczycy odpowiadają na ogień, ale szańce duńskie leżą niżej, niż bateryе pruskie, i przeto ich dzieła, zwłaszcza przy znacznej odległości, niewyrządzają zbyt wielkiej szkody. Prusacy natomiast strzelają 24 funtowemi granatami, a kula taka waży do 64 funtów, ma kształt stożkowy, wbija się w wał ziemny i exploduje tam z wielkim skutkiem. Chociaż wyprawiono już do Dyppel kilka transportów amunicyi, a nawet koleją żelazną nadesłano kule i proch, które odstawiają tam wozami chłopskiemi, tak że podług opowiadań wystarczyć może zgromadzona tam amunicya do ciągłego strzelania przez 12 dni i nocy, przejeżdżały przecież tędy dziś z rana znowu dwa transporta amunicyi, z których jeden odchodził do Jutlandyi a drugi do Dyppel. Równocześnie nadszedł tu długi wóz transportowy z faszynami i koszami szańcowemi z Angelu, gdzie je pleciono, a oraz wóz transportowy z drzewem z Dannewirku, wszystko przeznaczone na nowe szańce, nad którémi pracują gorliwie bez ustanku.

Z różnych stron donoszą teraz, że Dania przyjmuje konferencye na podstawie stypulacyi z lat 1851 i 1852 bez zawieszenia broni. Z wiadomości tej możnaby wnosić, że oświadczenie duńskie nie jest odpowiedzią na austryacko-pruskie propozycye, ale raczej na dawniejsze angielskie projekta konferencyi.

Królestwo Polskie.

Ukaz względem urządzenia gmin wiejskich.

(Ciąg dalszy.)

F. O sądzie gminnym i ławnikach.

a) Skład sądu.

Art. 38. Sąd gminny składają wójt i ławnicy.

Art. 39. Ławników wybiera zebranie gminy w liczbie 2 do 3 na każdą gminę, stosownie do jej obszerności. Ilu ławników każda gmina ma obrać, naczelnik powiatu stanowi.

Art. 40. Komplet sądu gminnego stanowi wójt gminy lub jego zastępca z dwoma przynajmniej ławnikami. Na przypadek nieobecności jednego z ławników, zastępstwo jego ustanawia się według przepisu artykułu 71.

b) Atrybucye i granice władzy sądu gminnego.

Art. 41. Sądowi gminnemu podlegają wszyscy nie tylko stale, lecz i czasowo w gminie zamieszkali, według obowiązujących w tej mierze przepisów.

Art. 42. Każdy odpowiadać winien przed tym sądem gminnym, którego jurysdykcyi według miejsca swego zamieszkania podlega.

Art. 43. Od przepisu, poprzedzającym artykułem postanowionego, wyjmują się następujące wypadki:

a) Jeśli kto popełni jakie wykroczenie nie w gminie, w której ma zamieszkanie, ale w innej gminie, to odpowiada przed sądem tej ostatniej gminy.

b) Od woli poszukującego zależy dochodzić szkód i żądanego wynagrodzenia, albo przed sądem tej gminy, w której szkoda zrządzoną została, albo tej, do której poszukiwany należy, ilekroć tenże zrządził szkodę mieszkańcowi gminy lub komu obcemu w jego polach, łąkach, pastwiskach, w lesie, w pasiece i tym podobnie, równie

i w tenczas, jeśli najemnicy, robotnicy lub rzemieślnicy nie należący do gminy, a tylko w niej najęci do robót gospodarczych, do posługi, do fabryk i do rzemiosła, zadłużyli się lub zrządzili jaką szkodę gospodarzowi lub też innemu mieszkańcowi gminy; lub nakoniec wtenczas, jeżeli przejeżdżający zadłużyli się i zrządzili szkodę w zajezdnym domie, w karczmie, w traktyerni i t. p. lub też rzemieślnikowi i w ogólności komukolwiek z mieszkańców gminy.

Art. 44. Gdyby mieszkaniec obcej gminy poszukiwał długu lub jakiej innej pretensyi w sądzie, któremu pozwany ulega, a ten ostatni wystąpił także z wzajemną z swej strony do powoda o swą należytość skargą, to sąd mocen jest i obowiązany rozpoznać wzajemne te żądania sporne.

Art. 45. Sąd gminny nie powinien zapozywać przed siebie nie podlegające jego juryzdykcyi osoby, z wyjątkiem wypadków, w artykułach 43. i 44. wymienionych. Jeśliby jednak nie podlegająca juryzdykcyi sądu osoba sama dobrowolnie stawiła się, na skutek skargi mieszkańca gminy, lub jeśliby obie spór wiodące strony, choć nie ulegające juryzdykcyi sądu gminnego, zgodziły się dobrowolnie zdać się na jego rozsądzenie, to w takim razie sąd gminny wchodzi w rozpoznanie ich sprawy, tak jak gdyby obie strony jego podlegały juryzdykcyi.

Art. 46. Sąd gminny rozpoznaje stosownie do następujących artykułów, nie tylko procesa i spory między osobami w moc artykułów 41. do 45. jego juryzdykcyi ulegającemi, ale i sprawy o ich wykroczenia mniejszej wagi.

Art. 47. Z pomiędzy procesów i spraw w powyższym artykule wymienionych, sąd gminny rozpoznaje takie tylko, które dotyczą: poszukiwania ruchomego majątku lub dotrzymania osobistego zobowiązania, lub wynagrodzenia za poniesione straty i w których wartość przedmiotu sporu rubli trzydzieści nie przenosi. Wyroki sądów gminnych w przedmiotach tego rodzaju są ostateczne.

Art. 48. W rozsądzenie sporów o nieruchomości, a również wszelkich innych spraw, których wartość przechodzi trzydzieści rubli srebrem, sąd gminny nie wdaje się, wyjąwszy wtenczas tylko, jeśliby same spór wiodące strony dobrowolnie zgodziły się na ostateczne rozsądzenie sprawy przez sąd gminny.

Art. 49. W razie niezgodności w przedstawieniach stron co do wysokości poszukiwanych szkód i straconych korzyści, wysokość takowych ustanawia sąd gminny, po zasięgnięciu, o ile zajdzie tego potrzeba, zdania biegłych z pomiędzy ile to być może, najbliższych znanych z swej rzetelności sąsiadów. Zresztą jeśliby pozwany kwestyonował i poczytywał za niską sumę przedmiotem sporu będącą, którą sam powód w ilości rubli srebrem trzydzieści lub niżej ustanowił, to podobne postąpienie nie może dać powodu sądowi gminnemu do uchylenia się od rozpoznania sprawy na zasadzie poprzedzającego artykułu. (C. d. n.)

Kronika.

(Oszustwo.) Dwaj tutejsi komisanci izraeliccy popełnili temi dniami następujące oszustwo: jeden z nich pojechał do Wiednia jako komisant drugiego, którego mienił kupcem lwowskim, i zamówił dla niego u fabrykantów wiedeńskich znaczną ilość towarów, które rzeczywiście posłano do Lwowa. Tymczasem wykryło się oszustwo, i komisant w Wiedniu, jako też fałszywy kupiec we Lwowie zostali aresztowani. Tutejsza dyrekcya policyi przytrzymała 13 pak z towarami w ten sposób wyłudzonemi wartości kilku tysięcy złr.

(Szkielet znaleziony.) D ia 18go b. m. w browarze pod Nr. 392 2/4 znaleziono na kilka stóp pod ziemią szkielet ludzki. Ponieważ przed kilkoma laty nasypano w tem miejscu bardzo wiele ziemi, tedy trup musiał być bardzo płytko zakopany. Śledztwo urzędowe zostało zarządzone.

(Dzieciobójstwo.) W Woli Dobrostańskiej, w powiecie grodeckim, pewna wyrobnica stanu wolnego udusiła dnia 12go b. m. trzechmiesięczne dziecie swoje z nieprawego łoża, i wkrótce potem, to jest w nocy z 13. na 14. b. m. umarła. Według orzeczenia lekarzy śmierć jej była naturalna, nastąpiła zaś w obecności straży pilnującej obżałowaną.

(Pożar.) We wsi Horodyszcze, w powiecie Łąckim, zgorzała karczma dnia 28go z. m. o północy. Szkoda wynosi około 200 zł., ogień miał być podłożony. W ciągu ostatniego roku pożar zniszczył już 4 karczmy.

(Konfiskata rakiet.) Dzienniki niektóre żartują sobie z „bajeczki" Dziennika Powsz., według którego z listu znalezionego przy pewnym poległym dowódzcy powstania przekonano się, że powstańcy dostają rakiety z Galicyi. Tymczasem przed kilkoma dniami zdarzyło się w istocie, że w tutejszym dworcu kolei przytrzymano pakę 59 funtów ważącą, a deklarowaną jako towary blacharskie, która właściwie zawierała rakiety, zdaniem biegłych doskonałe przyrządzone. Widać więc, że rakiety są nabywane, o ile to ujść może czujności władz.

Niedawno skonfiskowano także kompletny rynsztunek na 40 koni.

Ostatnia poczta.

Frankfurt, 21. marca. Dzisiejsza *L'Europe* przynosi następujące wiadomości: Ponieważ ustępstwa dla sprzymierzonych mogły w obec ludu duńskiego narazić Króla Chrystyana na utratę tronu, przeto postanowił on odrzucić zawieszenie broni, co w Wiedniu i w Berlinie przyjęto zarówno z odrzuceniem konferencyi, a p. Bismark oświadczył, że tylko w Kopenhadze może być pokój zawarty.

Berlin, 21. marca. Pod Fryderycya ukończono i uzbrojono w nocy z 19. na 20. b. m. baterye. Nocna wycieczka nieprzyjaciela została odparta. Przytem zginęli ze strony pruskie podporucznik Schaper z 3. pułku gwardyi i 1 szeregowiec. — Wczoraj bombardowano od godziny pół do 6stej z rana twierdzę, miasto i obóz pod Fryderycya. Strzelano bardzo trafnie, zapalono miasto na kilku punktach, zdemontowano nieprzyjacielskie działa. Ogień ze strony nieprzyjacielskiej były mierny i bezskuteczny. Jeden żołnierz austryacki został raniony. Bombardowanie nie ustaje. Książę Następca tronu, Książę Albrecht ojciec i Książe Hohenzollern są przy tem obecni.

Wrocław, 21. marca. Południowy numer Gazety szląskiej donosi z Warszawy: Przeznaczona do uregulowania sprawy włościańskiej w Polsce komisya z radzcą stanu Milutynem na czele przybyła tu z Petersburga i rozpoczęła natychmiast prace swoje. — Rząd narodowy wydał odezwę do Europy.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Zaleszczyki, 5go marca. W drugiej połowie z. m. były następujące ceny przeciętne czterych głównych gatunków zboża i innych artykułów na targach tutejszych:

	Miejsce targu:											
	Borszczów		Czortków		Husiatyn		Kopeczyńce		Mielnica		Zaleszczyki	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	walutą austryacką											
Mec pszenicy . . .	1	80	2	6	2	.	2	10	2	5	2	
„ żyta . . .	1	20	1	10	1	.	1	.	1	15	1	
„ jęczmienia .	1	20	.	90		80	.	90	.	80	1	
„ owsa . . .	1	30	.	73	.	80	.	80	.	75	.	95
„ hreczki . .	1	20	1	6	1	20	1	20	1	10	1	25
„ kukurudzy .	1	30		86	1	.	1	.	.	90	.	95
„ ziemniaków	.	90	.	40	.	30	.	35	.	40		30
Cetnar siana . . .	1	10	.	86	.	90	1	40	1	60	1	20
„ wełny . . .	.	.		.	.		.		.	.	.	
„ nasienia koniczu	.	.	42	.	.	.	.		40	.	40	
Sąg drzewa twardego	5	.	5	50	9	.	8	30	10	50	6	50
„ „ miękkiego	.	.	4	50	.	.	7	.	7	.	.	
Funt mięsa wołowego	.	10	.	10	.	10		9	.	10		
Mas okowity	.	.		46	.	.	.	40	.	35	.	40

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22 marca.

Hotel europejski: PP. Bogdanowicz Mich., z Kasawy.
Hotel angielski: Link Franc., z Komarna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. marca.

PP. Krzysztofowicz Fran, do Trybuchowic. — Twarkowski Józef, do Krosna. - Korsak Lud., do Kijowa. — Dwernicki Jarosł., do Zawala. — Zawadzki Nik, do Bełza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.50	+ 3.9	79.6	północny sł.	pochmurno
2. god. po poł.	324.80	+ 5.5	58.7	półn.-zach. „	„
10. god. wiecz.	324.10	+ 2.7	73.9	„ „	pogoda

Kurs lwowski.

Dnia 22. marca.

		gotówką		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	55	5	60
Dukat cesarski	„ „	5	56	5	62
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	55	9	69
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	83	1	85
Talar pruski	„ „	1	76	1	78
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	72	33	73	—
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	75	94	76	63
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	85	72	55
5% Pożyczka narodowa . . .	bez kuponów	79	75	80	65
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	204	17	206	33

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 22. marca.

	zlr.	kr.
5% Metaliki	72	59
5% pożyczka narodowa	80	50
Losy z 1860 roku	93	87
Akcye banku wiedeńskiego	774	—
„ „ kredytowego	183	80
Londyn, 10 funtów szterlingów	117	45
Dukat pojedyńczy	5	61
Srebro	117	25

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*